

Metsähake ja kuitupuu hintakilpasilla

Vuonna 2006 tuotimme metsähaketta 3,4 miljoonaa kiintokuutiometriä, mikä on noin viisi prosenttia kaikesta metsänkorjuustamme. Vaikka metsissämme on pyörinyt jo vuosia ympärivuotinen miljoonasavotta, niin kuutioin kuin euroin mitaten, energia-

puun hinta on edelleen mysteeri.

Metsäntutkimuslaitos noteeraa verkkosivuillaan viikoittain tukki- ja kuitupuun hinnat. Metsähakkeen hintaa se ei noteeraa. Sitä eivät pysty noteeraamaan lehtiensä sivuilla myöskään puuntuottajien etujärjestöt.

Kivihiilen hinta noteerataan päivittäin kansainvälisesti tavarapörsseissä (esim. www.globalcoal.com). Metsähakkeen ostohinta kytkeytyy kivihiileen, koska ne ovat toisiaan korvaavia vaihtoehtoja. Hakepuun "oikea", päivittäinen tai viikoittainen hinta on siksi laskettavissa kivihiilen pörssinoteerauksesta. Vuoden 2005 alusta hintalaskentaan tuli lisä: hiilidioksidin päästömaksu. Se on lisättävä kivihiilen pörssihinnan päälle. Hiilidioksidin päästöoikeus noteerataan päivittäin Euroopan tavarapörsseissä (www.europeanclimateexchange.com).

Tekniikaltaan nykyaikaisella voimalla on vapaassa markkinatilanteessa kaksi vaihtoehtoa: se voi ostaa kivihiiltä ja sen kylkiäiseksi tarvittavan määrän hiilidioksidin päästöoikeuksia, tai se voi ostaa markkinahintaan puuta. Se laskee vaihtoehdot hinnaltaan vertailukelpoisiksi toisiinsa, yksikössä euroa megawattitunnilta.

Kivihiilen energiahinta (Australia, lähtösatamahinta) oli pitkään vakio, noin 5 euroa megawattitunnilta. Alkuvuodesta 2007 hinta kääntyi nousuun muiden tuotteiden tapaan. Vuoden lopussa kivihiilen hinta oli runsaat 8 euroa. Myös hiilidioksidin päästöoikeuden hinta (vuoden 2008 ennako- eli futuurihinta) on nousussa. Kivihiilelle laskettuna se maksoi alkuvuodesta 5 ja loppuvuodesta 7 euroa megawattitunnilta.

Vuoden 2007 kehityksen perusteella kivihiilen kokonaishinta (raaka-aine ja päästöoikeus) vuoden 2007–2008 vaihteessa näyttää asettuvan tasolle 15–16 euroa megawattitunnilta. Tämä kuvaa myös voimalan puustamaksukykyä. Miten se suhtautuu kuitupuun hintaan?

Mäntykuidun vertailukelpoinen hinta noteerataan viikoittain hankintapuulle (www.mhy.fi/puumarkkinat). Siitä laskettava energia maksoi pitkään noin 13 euroa megawattitunnilta. Vuonna 2006 hinta kääntyi tasaiseen nousuun ja kipusi 18 euroon vuoden 2007 lopussa.

Vuoden vaihteessa hintaeroa paperipuun hyväksi on 2–3 euroa megawattitunnilta. Tässä hintakilvassa kuitupuuta ei siis ohjautuisi heti vuoden 2008 alussa polttoon, mutta verraten tasaista hintakilpa olisi.

Vaihtoehtoisten energiamuotojen, kivihiilen ja puun hintaseurannalla on mielenkiintoisia ulottuvuuksia. Se osoittaa ensiksi päästökaupan voiman. Hiilidioksidin päästömaksun on määrä ohjata markkinavoimin energiatalouttamme fossiilienergiasta bioenergiaan. Juuri näin on tapahtumassa. Toiseksi, metsäteollisuuden huoli siitä, että markkinavoima alkaa vetää kuitupuuta kivihiilen korvaajaksi, ei ole aiheeton. Kuitupuuhun kuulumattoman metsähakkeen tuotantoa tulee siksi edelleen tutkia, kehittää ja tehostaa.

Kolmanneksi, vapaan markkinatalouden hintajousto aiheuttaa sen, että kivihiilen ja puun energiahinnat eivät voi enää erota paljoa toisistaan. Jos kivihiilen energiahinta nousee puun yläpuolelle, se lisää kilpailua mäntykuidusta ja vetää senkin hintaa ylöspäin. Jos kivihiilen energiahinta taas putoaa selvästi puun alapuolelle, kilpailu mäntykuidusta vaimenee ja sen hinta pysyy vakaina, ellei käänny laskuun.

Neljänneksi, tällainen laskenta tuottaa myös metsähakkeen "oikean" hinnan. Sen voi viikoittain lukea kivihiilen ja päästöoikeuden yhteiskäyrältä. Vuoden 2008 alussa voimala maksaa kivihiilestä ja sen päästöoikeudesta yhteensä 15–16 euroa megawattitunnilta. Kun muistamme nyrkkisäännön, jonka mukaan kiintokuutiossa metsähaketta on energiaa kaksi megawattituntia, voimalan kannattaisi maksaa metsäautotiellä, kohtuullisen matkan päässä voimalasta, vapaasti autoon kuormatusta metsähakkeesta 30–32 euroa kiintokuutiolta – tai hivenen alle. Saman hinnan voisi metsähakkeen hankintamyyjäkin pyytää, ja myydä kuitupuunsa muutaman euron parempaan hintaan paperiteollisuudelle.